

پل

فصلنامه علمی-فرهنگی مدیریت آموزشی دانشگاه الزهرا (س)

سال پنجم، شماره دهم، زمستان ۱۳۹۵

صاحب امتیاز: انجمن علمی مدیریت آموزشی دانشگاه الزهرا

مدیر مسئول: فاطمه درویشی

سر دبیر: الهام فرمهینی

طراح جلد و صفحه آرا: سارا مرادی

چاپ، صحافی و لبتوگرافی: نشر دامن

- سخن سردبیر.....۲
- مقاله.....۳
- ای کاش تو نفرین می کردی.....۷
- یادگیری به روش خدمت محور پل ارتباطی
- فراگیران به اجتماع.....۱۰
- جوی دانش در یک روز.....۱۳
- از الزهرا تا الزهرا (مصاحبه با رتبه ۴۶
- کنکور کارشناسی ارشد ۹۵).....۱۴
- نگاهی به وضع نظام آموزش و پرورش ایران.....۱۶
- فراخوان همکاری با نشریه پل.....۱۷

با تشکر از زحمات تمام کسانی که ما را در این شماره
از نشریه همراهی کردند.

آنگاه که دانه‌های ظریف برف رقصان بر زمین می‌نشینند و زمین را فرش می‌کنند، در آن هنگام است که زمستان با قدم‌های سرد و آرام به سرزمین ما می‌رسد. در سوز سرما آتش درون بخاری‌ها همچون دل من و تو گرم است. سپاهیان ابرهای سیاه در بلندای آسمان به جنگ هم می‌روند و صدای شمشیرهای آن‌ها چون رعد سینه‌ی آسمان را می‌شکافد در آخر اشک سپاهیان شکست‌خورده بر آن گندم‌زار می‌چکد اشکی که برای ما رحمت است. و این‌ها تنها گوشه‌ای از زیبایی زمستان است. زمستان زیباست...

سلام خدمت تمامی خوانندگان عزیز،

از اینکه توفیق پیدا کردیم که دوباره در خدمت شما عزیزان باشیم، خدای متعال را شاکریم. امیدوارم تلاش من و همکارانم مورد رضایت شما خوانندگان محترم قرار گیرد.

الهام فر مهینی

بررسی مؤلفه‌های آموزش سلامت در تصاویر کتب درسی پایه اول ابتدایی

• دکتر پروین احمدی^۱

• نسیم امرایی^{۲*}

• ریحانه مختاری^۳

چکیده

در تصاویر کتب درسی اول ابتدایی مورد بررسی قرار گرفته است.

واژگان کلیدی: کتاب درسی، آموزش، سلامت، بهداشت، بهداشت دهان و دندان، ورزش و تحرکات بدنی، پایه اول ابتدایی

مقدمه

سازمان بهداشت جهانی^۴ سلامت را چنین تعریف کرده است. «سلامت عبارت است از رفاه کامل جسمی، روانی، اجتماعی؛ و صرف عدم ابتلا به بیماری‌ها، ناتوانی و نقص عضو دلیل سلامت نیست.» (حلم سرشت و دل پیشه، ۱۳۷۷). از دیدگاه سازمان بهداشت جهانی (۲۰۰۳)، مؤلفه‌های آموزش سلامت^۵ شامل

کتاب درسی از نقطه نظر محتوایی یک محصول فرهنگی مکتوب مشخصی است که بر اساس یک نام خاص با یک هدف کاملاً مشخص برای یک گروه سنی خاص تهیه و تدوین می‌شود. تصاویر در پایه اول ابتدایی از اهمیت ویژه‌ای نسبت به سایر مقاطع از جهت انتقال اطلاعات برخوردارند. در این راستا پژوهش حاضر به تحلیل محتوای تصاویر کتب درسی دوره اول ابتدایی بر اساس مؤلفه‌های آموزش سلامت از جمله بهداشت دهان و دندان، تغذیه، ورزش و تحرک بدنی، مساله بیماری‌ها، سیگار و مواد مخدر اقدام نموده و میزان حضور هر یک از مفاهیم مذکور

^۱ دانشیار دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهرا (س). ۰۹۱۲۳۹۴۷۰۹۲

Email: Pahmadi@alzahra.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهرا، ۰۹۱۶۰۵۰۶۹۰۴

Email: Neginamrae@gamil.com

^۳ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی دانشگاه الزهرا، ۰۹۳۸۶۸۲۲۱۲۷

Email: Mokhtariyehaneh@yahoo.com

^۴ word Health organization

^۵ Health Education

تغذیه سالم و آب آشامیدنی سالم، ارتباط سالم با دیگران و پیشگیری از ایدز با ارائه آموزش مسایل جنسی (تولید مثل، شناسایی افراد، حفاظت از خود در برابر بیماری‌ها) است. سلامت افراد جامعه بزرگترین پشتوانه یک کشور است؛ به گونه ای که برای داشتن یک جامعه سالم، سلامت افراد به عنوان ضرورت است، ضمن اینکه آموزش سلامت و بهداشت حق دانش آموزان است تا بدین وسیله آنها با چگونگی مراقبت از خود و در امان ماندن از عوامل بیماری‌زا، تامین سلامت خود، آگاهی از آن، کسب فن و مهارت آگاهی یابند (سرشت و دلپیشه، ۱۳۸۶).

از آنجا که کودک مخاطب اصلی کتاب‌های درسی در دوره ای ابتدایی است. در فضای کشور ما، کودک باید مورد عنایت بیشتری قرار گیرد. نیازها، مهارت‌های او و آماده سازی اش برای زندگی آینده موضوع‌هایی هستند که باید مورد توجه جدی قرار گیرند. با توجه به اینکه کودک در بدو ورود به دبستان هنوز آشنایی با خواندن حروف و کلمات را ندارد به نظر می‌رسد تصاویر سهم مهمی در آموزش او داشته باشند. به این سبب تصویر، جلوه یا ابزاری برای یادگیری و سرشار کردن ذهن و روان کودک است. کتاب‌های درسی در نظام آموزشی از جمله قابل دسترس ترین مواد آموزشی است. این امر ضرورت افزایش کیفیت کتاب‌های درسی

و توجه بیشتر مسولان را در این خصوص می‌طلبد. متن درسی یک کتاب از طریق نمای بصری آن با دانش آموزان ارتباط برقرار می‌کند. به این ترتیب، مشخص است که روش برقراری ارتباط تصویری در کتاب‌های درسی باید به گونه ای باشد که دانش آموز راحت‌تر و زودتر به درون مایه اصلی متن کتاب دست یابد. این امر جز با تمرین و تکرار مستمر مطالب آموختنی یک کتاب آموزشی میسر نمی‌شود. از این رو، روش طراحی و ایجاد ارتباط تصویری در کتاب‌های درسی امر تخصصی است که به دلیل اهمیت این مساله، استفاده از تصاویر در کتاب‌های درسی در ایران هر ساله رو به افزایش است. (صفایی نیا، ۱۳۸۹).

روش تحقیق

در این تحقیق از روش توصیفی و تکنیک تحلیل محتوا استفاده می‌شود. تحلیل محتوا به مثابه ی تکنیکی پژوهشی شامل شیوه‌های تخصصی در پردازش داده‌های علمی است. هدف تحلیل محتوا مانند همه تکنیک‌های پژوهشی فراهم آوردن شناخت، بینش نو، تصویر واقعیت و راهنمای عمل است. برای تحلیل محتوا مراحل مختلفی طی می‌شود از جمله این مراحل می‌توان سه مرحله عمده زیر را ذکر نمود:

۱- مرحله قبل از تحلیل (آماده سازی و

سازمان دهی)

نتیجه گیری

دوره های آموزشی، دوره ابتدایی مهمترین نقش را در یادگیری ایفا می کند و کتاب های درسی در این دوره یکی از مهمترین مراجع و منابع دانش آموزان است. از آن جا که سن دانش آموزان در این دوره چنین اقتضا می کند که به تصاویر توجه بیشتر نسبت به سایر موارد موجود در کتب درسی داشته باشند اما، با توجه به تحقیق حاضر می توان نتیجه گرفت که از میان مولفه هایی آموزش سلامت در کتب درسی پایه اول ابتدایی بیشترین تاکید بر مولفه های ورزش و تحرک بدنی با ۴۲/۰ درصد و بعد از آن به ترتیب بیشترین توجه به مولفه تغذیه با ۳۱/۰ درصد، مولفه بهداشت با ۲۰/۵ درصد، مولفه بیماری ها ۳/۳ درصد، مولفه بهداشت دندان و دندان ۲/۵ درصد و در رابطه با مولفه مواد مخدر موردی یافت نشد و طبق بررسی انجام شده به مولفه های بهداشت دهان و دندان آنچنان که در حد انتظار بوده توجه نشده است. مسلماً، عدم توجه به مواد مخدر در پایه اول به دلیل سن کودکان و نبودن این مساله طبیعی می نماید. اما، بهداشت دهان و دندان از مواردی است که لازم است توجه ویژه ای از دوره اولیه کودکی به آن مبذول داشت.

(۲)- بررسی مواد (پیام)

(۳)- پردازش نتایج (سرمد و حجازی، ۱۳۸۰).

جامعه و نمونه پژوهش

جامعه پژوهش، کتاب های درسی (علوم تجربی، قران، ریاضی، فارسی (خوانیم) پایه اول ابتدایی است و واحد تحلیل تصاویر کتب درسی است که توسط دفتر برنامه ریزی و تالیف کتاب های درسی ۱۳۹۵ تالیف و چاپ شده است.

یافته های پژوهش

جدول شماره ۱: مولفه های آموزش سلامت در تصاویر

کتاب درسی پایه اول ابتدایی

۴۲/۰	ورزش و تحرک بدنی
۳۱/۰	تغذیه
۲۰/۵	بهداشت
۳/۳	بیماری ها
۲/۵	بهداشت دهان و دندان
موردی یافت نشد	مواد مخدر

منابع فارسی

- ایزدی، صمد؛ صالحی عمران، ابراهیم؛ فتحی و اجارگاه، کوروش (۱۳۸۹). تجزیه و تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی براساس مولفه های آموزش سلامت. فصل نامه نوآوری های آموزشی، شماره ۳۳، سال ۹، ص ۱۳۹-۱۶۲.

- بهداشت جهان، سال هفتم، شماره اول، تهران. مرکز نشر دانشگاهی: ۲۹-۳۰.

- پارک، جی. ای؛ پارک، ک. (۱۳۷۲). درس نامه پزشکی پیشگیری با کلیات خدمات بهداشتی (جلد اول) ترجمه حسین شجاعی تهرانی، رشت: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی گیلان.

- حلم سرشت، پریش؛ دل پیشه، اسماعیل (۱۳۷۷). اصول بهداشت فردی. تهران: انتشارات چهر.

- حلم سرشت، پریش؛ دل پیشه، اسماعیل (۱۳۸۶). بهداشت مدارس. تهران: انتشارات چهر.

- سرمد، زهره؛ حجازی، عباس (۱۳۸۰). روش های تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات سپهر.

- صفایی نیا، مهدیه (۱۳۸۹). نقش و جایگاه تصویرسازی در کتاب های درسی، مقطع دبستان بعد از انقلاب تا کنون. بررسی کتاب های درسی فارسی اول ابتدایی، پایان نامه کارشناسی ارشد تصویر سازی، دانشگاه هنر، چاپ نشده.

- صالحی عمران، ابراهیم؛ عابدینی بلترک، میمنت (۱۳۹۰). تحلیل محتوای مولفه های اطلاعات سلامت در کتاب های درسی مدیریت اطلاعات سلامت، دوره ۸، شماره ۴، ص ۶۰۱-۶۰۸.

- صالحی عمران، ابراهیم؛ ایزدی، صمد؛ رضایی، فرزانه (۱۳۸۸). تحلیل محتوای کتاب های درسی دوره ابتدایی

بر مبنای مولفه های آموزش جهانی. مطالعات برنامه درسی، دوره ۴، شماره ۱۳-۱۴، ص ۱۴۱-۱۷۷.

- وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی (۱۳۸۴). مروری بر دیدگاه ها و مبانی نظری و تجربی سلامت با رویکرد اسلامی (ویرایش سوم). تهران.

- محمدجانی، فرزاد؛ سعادت مند؛ زهره، کشتی ارای، نرگس (۱۳۹۲). تحلیل کتاب های آموزشی دوره ابتدایی بر مبنای مولفه های آموزش جهانی. فصلنامه پژوهش در یادگیری آموزشگاهی و مجازی، دوره ۱، شماره ۲، ص ۵۲-۶۶.

منابع لاتین

- Tu SH, Hung YT, Chang Hy, Hang CM, Shaw NS, Lin W, et al. Nutrition and Health Survey of Taiwan Elementary School children 2001-2002: research design, methods and scope. *Asia pas' J Clin Nutr* 2007; 16 Suppl 2:507-17.

- Georgina Department of Human Resources. Georgia Department of Human Resources Division of public Health Georgia Student Health Survey Report. Atlanta: Georgia Dept. of Human Resources; 2003.

- Jamison J. Health education in schools: a survey of policy and implementation. *Health Education Journal* 1993; 52(2):59-62.

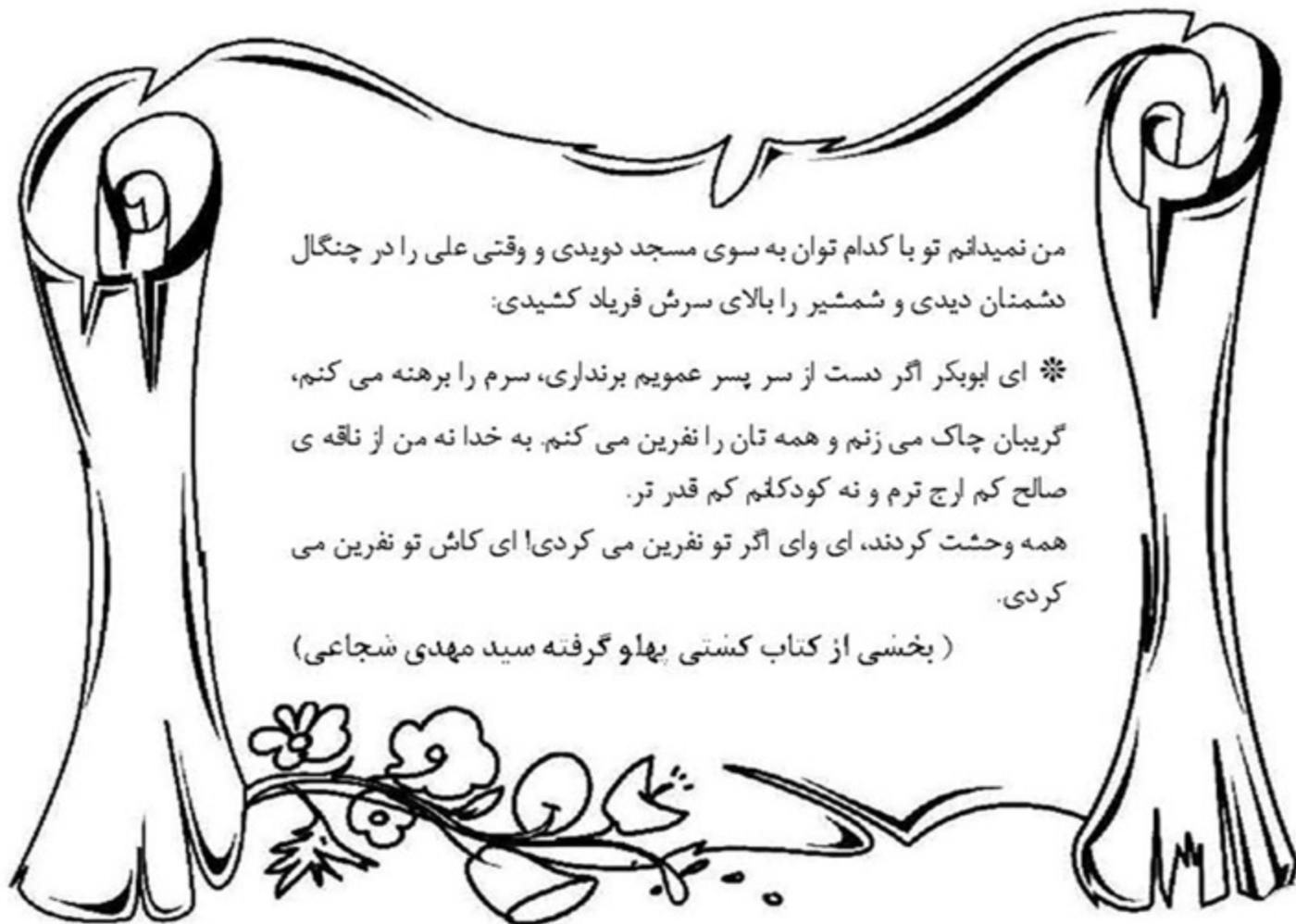
11. Department of Health and Human Services. School Health Policies and Programs Study (SHPPS). *Journal of School Health* 2007; 77(8):385-97.

- Alymyren I. Perceived Health: A Benefit or a Cost of Sport Participation? {Online}. 2005; Available fro :URL: <http://www.essays. Se/essay/9d78fb37b8>

ای کاش تو نفرین می کردی

- فاطمه فراهانی
- دانشجوی کارشناسی رشته مدیریت و برنامه ریزی آموزشی

همه ی ما دختران این سرزمین و از آن ویژه تر دختران این دانشگاه که نامش مزین شده به نام بانوی بزرگ ما فاطمه الزهرا (س) است آشنایی مختصری با این بانوی بلند مرتبه داریم اما قصه

ایام فاطمیه من را بر آن داشت تا به این مناسبت گوشه ای از بزرگواری های آن حضرت را به دوستان خوبم که همراه و خواننده نشریه خودشان - نشریه پل- هستند یادآوری کنم .

بزرگان را هر چه بشنویم تکراری نمیشود و هر بار شیرین تر و جذاب تر میگردد. این شد که خواستیم برای چندمین بار تجدید میثاق خود را با ایشان از طریق یادآوری بزرگی هایشان تکمیل کنیم.

حضرت فاطمه از آغاز عمر، در دامن مادر و کنار پدر هنگامی طعم زندگی را میچشید که دیگر از ثروت مادرش، آرامش پدرش، نشاط کودکانه خواهرانش اثری نبود و فاطمه آنچنان پدر را دوست میداشت که با دختری که با پدر عشق میورزد یکی نیست؛ فاطمه، دخترکی خردسال، پاپای پدرش در کوچه های پر از کینه شهر، در مسجدالحرام پر از کینه قدم میزند. مادری میکند و تمام لحظات عمرش را وقف پدر میکند. همه ی اینها بود که پیغمبر را وادار کرد در بستر احتضار تنها او را تسلیت بگوید و او را نیروئی ببخشد که بتواند مرگ پدر را تحمل کند و این نیرو؛ تنها مرده مرگ نزدیک خودش بود. و اسلام؟ این ایمانی که فاطمه، از آغاز طفولیتش، بلهه ی خردسالی و ضعف و پریشانی همگام پدرش در راه پا گرفتن آن جهاد کرد. او یک خانه نشین بی آگاه نیست. فاطمه راه رفتن را در مبارزه آموخته است و سخن گفتن را در تبلیغ و کودکی را در مهد طوفان نهضت به سر آورده است و جوانی را در کوره سیاست زمانش گذاخته است. او یک زن مسلمان است زنی که افت اخلاقی او را از مسئولیت اجتماعی مبری نمیکند. فاطمه از پا

نشست هرچند مرگ پیامبر آتشی بر جان او زده بود. فاطمه دیگر به باز پس گیری قدرت چندان امیدی نداشت اما استقرار قدرت و سلطه ی حکومت و سکوت و تسلیم مردم فاطمه را از مسئولیت مبارزه بخاطر حق علیه باطل مبری نمیسازد. باید برای پیروزی هر چند با امیدی ضعیف تلاش کند، اگر باطل را نمیتوان ساقط کرد لااقل میتوان رسوا ساخت. این است که مدینه شاهد شگفت انگیز ترین منظره های تاریخ است. در کنار مسجد پیغمبر در دل تاریک شب سیاه، مردی، همسرش را با خود میبرد تا به آغوش خاک بسپارد، زهرا در آسمانها مردی بزرگ منتظر پاره ی تن خویش است و علی تنها میگذرد؛ چرا که بزرگترین پشتیبان و بهترین همسر دنیا را از دست داده است و این شاید تلخ ترین حادثه ی عمر اوست؛ از دست دادن زنی که از پای نشست و برای آرمان های خود تا پای جان جنگیده است. فاطمه تن به مرگ داد چرا که احساس کرد بیش از آنکه در تصور آید تنهاست؛ احساس کرد تمام آن چهره های آشنای پدر که تا قبل از رحلت ایشان یار و همدم وی بوده اکنون با او و خاندانش سخت بیگانه شده اند. اصحاب وی اکنون در هوای دیگر دم میزنند و مدینه دیگر شهر پیغمبر نیست. همه ی این اتفاقات کافی است تا زنی اینچنین روشنفکر که دلسوز یاران خویش است را از پای درآورد زهرا سخت است دیدن لحظه های جدایی از حق و گرویدن به باطل و

نیکی بزرگیم. حال بعنوان یک زن آگاه از جا برمیخیزیم و با استعانت از بزرگ بانوی جهان قدم های محکم و استوارمان را محکم تر از قبل بر زمین ناامیدی میکوبیم، تلاش میکنیم، خدمت میکنیم، تا به همه بفهمانیم زن ها فرشته اند.

در فصل آخر کتاب بی نهایت زیبای دکتر علی شریعتی - فاطمه فاطمه است - متن زیبایی را خواندم: دلم نیامد آنرا بازگو کنم:

خواستم بگویم: فاطمه دختر خدیجه بزرگ است.

دیدم که فاطمه نیست

این را تنها انسان هایی درک میکنند که آگاهند و نگران مردم جامعه ی خویش هستند. و فاطمه خسته از یک عمر تحمل بار رسالت پدر و سختی مبارزه در جاهلیت قوم و زندگی ای سراسر شکنجه، خطر و فقر و کار و تلاش بخاطر آرمانی که از جبر زمان دور است و عزادار غم جانکاه پدری که با حیات او عجین شده بود از این دنیای فانی رخت برپست و به نزد پدر شتافت. گاهی با خودم میگویم آنانکه به معاد اعتقادی ندارند چگونه زندگی میکنند مگر نمیبینند این دنیا برای برخی انسان ها آنقدر کوچک و پست است که آنها را می آزارد و ارزش آنها را ندارد، آنها جایی میخواهند ویژه تا در آنجا درک شوند، حس شوند، درست و حسابی دیده شوند، جایی باشند که قدرشان را بدانند آخر خیلی از مردم این جهان قدرشناس نیستند و خیلی از نیکی ها پاداشی فراتر از این دنیا دارد و همه ی اینها سبب میگردد که من به معاد ایمان بیاورم زیرا به وجود بزرگترین انسان های زمان ایمان دارم و میدانم لیاقت آنها خیلی بیشتر از اینهاست و آنها باید جاودان بمانند. من به عنوان یک زن و یک دانشجو و از همه مهمتر به عنوان یک انسان موظفم تا برای رسیدن به آنچه که حق است بجنگم. شاید گاهی چرخ گردون بر مراد ما نگردد اما من ایمان دارم کار نیک و درست به اصل خود یعنی نیکی پیوند میخورد و ما، همه ی ما انسانها از زن و مرد، پیر و جوان در پی رسیدن به آن

یادگیری به روش خدمت محور پل ارتباطی

فراگیران به اجتماع

- ماریا قربانیان
- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی

توسعه می‌دهد. یادگیری خدمت-محور فرایندی است که میان مشارکت فراگیران و نیازهای واقعی اجتماع ارتباطی صحیح برقرار می‌کند. اونیل و لیما^۲ (۲۰۰۳)، بر این باور بودند که ریشه‌های تاریخی میان خدمت و اجتماع وجود دارد. این اصل سلسلی، از فلسفه جان دیویی^۳ دربارہ یادگیری خدمت-محور و مشاغل اجتماعی در راستای آماده سازی افراد برای زندگی، حمایت و پشتیبانی می‌کند. در جوامع توسعه نیافته و در حال توسعه‌ای هم‌چون ایران بیشتر فراگیرانی که از مقاطع مختلف دانش-آموخته می‌شوند، کمتر برای به‌کارگیری از علم و دانش خود تجربه عملی کسب می‌کنند. بنابراین، اگر نظام آموزشی در کشورهای در حال توسعه به دنبال تربیت افرادی با استعداد به منظور مشارکت و رقابت در جامعه جهانی باشد، اصلاح برنامه‌های آموزشی نیاز مبرم و سلسلی محسوب خواهد شد. در بسیاری از محیط‌های یادگیری سنتی^۴، آموزشگر محتوا را از راه سخنرانی، پرسش و پاسخ و امتحانات

امروزه رویارویی دانش‌آموزان با جامعه چندگانه به طور فزاینده‌ای آشکار شده است. وجود تنوع زیستی، زبانی، فرهنگی و ... در کشورهای هم‌چون کشور پهناور ایران، لزوم توجه به این تفاوت‌ها را در بخش‌های مختلف، از جمله نظام آموزشی کشور، مهم بر می‌شمارد. مضاف بر این رسالت نظام آموزشی در آماده‌سازی فراگیران در به عهده گرفتن نقش شهروندی در زندگی و اجتماع امری خطیر و اجتناب‌ناپذیر است، برای بسیاری از مدارس این بدان معناست که فراگیران باید برای رو به رو شدن با جامعه‌ای که بسیار متفاوت از محیط‌های خانه و مدرسه است آماده شوند. یکی از روش‌های مؤثر در فراهم کردن فرصت‌های لازم برای فراگیران در راستای تعامل با محیط طبیعی و اجتماعی پیرامون خود، بهره‌مندی از یادگیری خدمت-محور^۱ است. روش یادگیری خدمت محور، در دوره‌های پیش دبستانی، مسئولیت‌پذیری فردی و اجتماعی فراگیران را تقویت کرده و مهارت‌های ارتباطی، فرهنگی و اجتماعی آنها را

2-O'Neil and Lima

3-John Dewey

4- Traditional Learning

1-Service Learning

و مسئول گامی اثر بخش بردارد. در روش تدریس یادگیری خدمت-محور تنها ۵ درصد از روش تدریس سخنرانی در کلاس درس استفاده می شود، ۱۰ درصد روخوانی، ۲۰ درصد پرسش و پاسخ، ۳۰ درصد نمایشی، ۵۰ درصد بحث گروهی، ۷۵ درصد تمرین عملی و ۹۰ درصد تدریس به دیگران بلافاصله پس از یادگیری در کلاس درس استفاده می شود (شکل ۱).

الگوی CAPSL^۲، مدلی را برای توسعه یادگیری خدمت-محور در مدارس را فراهم می کند. مدیران، معلمان یا مربیان، دانش آموزان، کارکنان و رهبران اجتماعی، گروه کوچکی از افراد کلیدی در طراحی، اجرا و ارزشیابی یادگیری خدمت-محور هستند که دارای علائق، انگیزه ها و مهارت های مورد نیاز برای تحقق بخشیدن گام های اولیه و حساس در به کارگیری روش یادگیری خدمت-محور هستند. الگوی CAPSL در مدارس باعث توسعه ی مرحله

انتقال می دهد و در برخی موارد ممکن است فراگیران یک تمرین یا تجربه عملی را برای یادگیری بیشتر کامل کنند. اما در روش یادگیری خدمت-محور، از راه ارائه خدمات، تأکید و توجه به تجربه در محوریت قرار دارد. یادگیری خدمت-محور، فراگیران را زمانی که در حال بازی و یادگیری در دوره پیش دبستانی هستند، از راه فرایند بازتاب^۱ در جامعه، راهنمایی می کند. در یادگیری خدمت-محور، یادگیری زمانی اتفاق می افتد که فراگیران در خلال تجارب خدماتی خود در اجتماع، دانش و اهداف یادگیری خود را به صورت فعالیت های بازتابی در زمینه های مورد علاقه خود به کار گیرند. با توجه به مطالعات صورت گرفته، یادگیری خدمت-محور نقش بسیار مهمی در توسعه تجارب یادگیری فراگیران برای هر چه بیشتر معنا دار کردن یادگیری آن ها و ایجاد پیوندی مستحکم میان مفاهیم نظری و نیازهای جامعه ی پیرامون در راستای رشد و شکوفایی زندگی فردی و اجتماعی دانش آموزان و ارتقا سطح علمی و اقتصادی کشور در بعد کلان، بر عهده دارد. بر همین اساس، تحقیق حاضر سعی دارد به بررسی امکان پذیری و الزامات بکارگیری روش یادگیری خدمت-محور بپردازد تا بتواند با توسعه این روش، به بالا بردن کیفیت یادگیری و تسهیل تبدیل دانش آموزان به شهروندانی مؤثر

2. Comprehensive Action Plan for Service Learning

1. Reflection Process Learning

همه‌لگنی های لازم در طراحی، اجرا و ارزشیابی این شیوه آموزشی، بتوان بخشی از نیازهای دانش آموزان را در محیط متنوع و البته پیچیده جامعه امروزی پاسخ گفت. یادگیری بر مبنای ارائه خدمات اجتماعی و داوطلبانه دانش آموزان با توجه به شرایط و ویژگی های آن ها و همچنین بلوغ اجتماعی که در آن زندگی می کنند، این فرصت را برای آن ها فراهم می کند تا هر چه بیشتر و بهتر خود را برای رویارویی با تجربیات یادگیری در ارتباط با زندگی واقعی، آماده سازند. نقش یادگیری خدمت-محور در پرورش روحیه شهروندی در دانش آموزان پیش دبستانی این نوید را به مدارس می دهد که دانش آموزان در بدو ورود به دبستان توانایی ها و مهارت های لازم برای انجام کار گروهی و تیمی را آموخته اند. یادگیری خدمت-محور با آموزش کار داوطلبانه به پیش دبستانی ها، بستر مناسبی برای تغییرات مثبت در نگرش و رفتار شهروندان آینده را فراهم می سازد.

اجرای یادگیری خدمت-محور و افزایش تعهدات سازمانی (برای مثال؛ بودجه، دفتر کار، فضای مناسب، تعهدات پرسنلی و ...) می شود. بدون شک، برنامه های آموزشی نیازمند حمایت و پشتیبانی این افراد است و هر گروه از این افراد و مشخصه های فردی آنها می تواند در امکان پذیری به کارگیری روش مذکور مؤثر واقع شود. CAPSL شامل فعالیت چهار حوزه عمده است؛ مدارس، معلمان یا مربیان، فراگیران و جامعه محلی و سازمان های اجرایی. همچنین، این الگو شامل یک سلسله فعالیت ها/وظایف/نتایج برای دنبال کردن هر کدام از چهار حوزه انتخابی عنوان شده است. دنبال کردن طرح های اصلی و فعالیت ها نیازمند افزایش آگاهی درباره هر چهار حوزه ذکر شده است تا بتوان به ماهیت کلی یادگیری خدمت-محور پی برد. و همچنین عوامل پیشبرنده و بازدارنده در نقش امکانات و موانع یا محدودیت ها، در به کارگیری روش یادگیری خدمت-محور اثر گذار باشند. بر اساس مدل CAPSL، مدرسه متشکل از منابع انسانی و منابع مالی است که بر اساس آنها تصمیمات و خط مشی های مدرسه در راستای رسیدن به اهداف آموزشی تعریف می شود، بنابراین در به کارگیری روش یادگیری خدمت-محور در آموزش این عامل نقش سلسلی و تعیین کننده دارد.

با توجه به ماهیت روش یادگیری خدمت-محور و مدل پیاده سازی این روش در مدارس و موسسات آموزشی به نظر می رسد که با ایجاد

منابع

O'Neil, C., & Lima, M. (2003). Service learning in agricultural instruction: A guide for implementing real-world, hands on, community based teaching and learning. *NACTA Journal*, 47(2), pp.36-41.

Christine M. Cress Peter J. Collier Vicki L. Reitenauer and Associate (2005). *LEARNING THROUGH SERVING A Student Guidebook for Service-Learning Across the Disciplines*. Published by Stylus Publishing, LLC Quicksilver Drive 22883 Sterling, Virginia 20166-2102.

جویِ دانش در یک روز

- فاطمه درویشی
- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی

خوشحال بودم. شاید این برخورد به خیال خیلی ها معمولی باشد اما من آن روز نیاز داشتم به یک پشت گرمی و آرامش که خیالم را راحت کند و اینطور هم شد. در کلاس هایی که با استاد داشتم چیزهای زیادی یاد می گرفتم، صحبت هایشان با همه برای من فرق داشت و خیلی از آن صحبت ها زندگی من را متحول کرد. هرچا شک میکردم به انتخاب راهم، به تصمیمم، به کاری که میخواهم بکنم استادم حرفی میزد که در واقع پاسخی بود به شک و تردید من، بدون اینکه من حرفی از احساسم زده باشم. این حس تعلق و دوست داشتن نسبت به استاد همیشه همراه من بوده و هستتا جایی که وقتی دوباره دانشجوی الزهرا شدم و این بار در مقطعی بالاتر و درست جایی که باز هم شک و تردید به سراغم آمده بود مرا مورد لطفش قرار داد انگار از حال دلم خبر داشت. جمله ای گفت مثل همان جملات همیشگی اش و ابی شد بر روی اش دلم و من مطمئن شدم برای ادامه راهم. زندگی بسیاری از ما آدم ها مدیون جملاتی است که از یک نفر می شنویم. دوستان عزیزم دانشکده ی ما هر است از اساتیدی از این جنس. لطفا تا فرصت دارید استفاده کنید از اساتیدتون بعدا پشیمون میشید. فرقی نمی کند استاد باشند یا دکتر!

با کلی فکر و خیال و رویا پردازی عازم تهران شدم و راهی دانشگاه الزهرا. کلی شوق و ذوق داشتم و کلی سوال، سر در گم بودم. از یک طرف دوری و غربت، از طرف دیگر ذوق برای دانشجو شدنم در شهر تهران. روز اول دانشگاه و اولین کلاس درس دانشجویم را هیچ وقت فراموش نمیکنم. استاد وارد کلاس شد. تصورم از یک استاد با آنچه که داشتم می دیدم زمین تا آسمان تفاوت داشت. راستش ته دلم خوشحال شده بودم از اینکه تصورم از درست نبوده چون چیزی که داشتم می دیدم دلچسب تر بود. یک خانوم با ظاهری ساده و چهره ای بسیار مهربان که در بدو ورودش به کلاس میشد دلسوزی و مهربانی را از چهره اش کاملاً تشخیص داد. جلسه اول اصلاً کلاس درس نبود، کلاس زندگی بود، کلاس آگاه سازی و آشنایی با فضای و جو دانشگاه. اینکه وارد کجا شده ایم، چه هدفی داریم، چه کار می خواهیم بکنیم. با لحن شوخی و طنز گفت: اینجا با مدرسه متفاوت است باید ملها را استاد یا دکتر خطاب کنید، در غیر این صورت ملها ناراحت می شویم و در نهایت هم دودش به چشم خودتان می رود. همه خندیدیم. در پایان کلاس آدرس اتاقتشان را دادند که ما هر وقت سوال یا مشکلی داشتیم به ایان مراجعه کنیم. از اینکه وارد فضای اینچنین صمیمی شده بودم خیلی

از الزهرا تا الزهرا (مصاحبه با رتبه ۴۶ کنکور کارشناسی ارشد ۹۵)

مصاحبه کننده: الهام فرمهینی

○ فاطمه درویشی هستم ، متولد سال ۷۳، دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشگاه الزهرا (س). کارشناسی هم در دانشگاه الزهرا (س) در رشته علوم تربیتی با گرایش مدیریت و برنامه ریزی آموزشی تحصیل کردم . چون جزء دانشجویان استعداد درخشان دانشگاه محسوب می شدم ، در رشته برنامه ریزی درسی بدون کنکور پذیرش گرفتم اما به خاطر علاقه زیاد به مدیریت آموزشی، تصمیم گرفتم که در کنکور ارشد شرکت کنم و با لطف خدا توانستم رتبه ۴۶ را در رشته مدیریت آموزشی کسب کنم .

● از چه زمانی شروع به مطالعه برای کنکور کردید؟ به طور متوسط روزانه چه مقدار مطالعه داشتید؟

○ به طور کلی از مهر ماه شروع کردم اما چون همزمان دانشجوی ترم ۷ کارشناسی هم بودم فقط روز های آخر هفته را درس می خواندم . به طور متوسط روزی ۴ ساعت ، اما بعد از بهمن ماه جدی تر مطالعه کردم . تقریبا روزی ۶ ساعت درس می خواندم.

● از چه منابعی برای مطالعه استفاده می کردید ؟ آیا همه منابع را خواندید؟

مصاحبه با رتبه ۴۶ کنکور کارشناسی ارشد و دانشجوی استعداد درخشان کارشناسی دانشگاه الزهرا (س)

● با سلام، لطفا خودتان را معرفی کنید و بگویید الان در چه رشته و مقطعی مشغول به تحصیل هستید ؟

- کردید؟
 - دلایل زیادی داشت شاید قوی ترین دلیل آن وجود اساتیدم بود که به جرات می توانم بگویم هیچ جای دیگر نمیتوانم مانند آنها را پیدا کنم. دانشگاه الزهرا جز معدود دانشگاههایی است که خاتمها فرصت دارند که دیده شوند بدون اینکه مانعی برای آنها وجود وجود داشته باشد.
- چرا رشته مدیریت آموزشی را انتخاب کردید؟
 - به نظر من تعلیم و تربیت می تواند پلی باشد برای رسیدن جامعه ای آرمانی. اساس تمام تغییر و تحولات از آموزش شروع می شود و اگر در این زمینه خوب عمل شود می توانیم به مدینه فاضله برسیم. من هم دوست داشتم سهم بسیار ناچیزی در رسیدن به این هدف داشته باشم.
- چه توصیه هایی در خصوص نحوه مطالعه داوطلبان کنکور دارید؟
 - به نظر من آهسته و پیوسته درس بخواند. این دغدغه درس خواندن خیلی مهم است و اینکه فرد برای خود هدف مشخصی را تصور کند و نهایت تلاش خود را برای رسیدن به آن به کار گیرد و نتیجه کار را به خدا بسپارد.
- سخن پایانی شما برای دوستان چیست؟
 - قدم گذاشتن در هر راهی مشکلات و سختی های خودش را دارد اما این ما هستیم که میتوانیم با نوع نگاه خودمان و ان هفتی که داریم سختی ها و مشکلات را کنار بزنیم و برای رسیدن به هدفمان تلاش کنیم. هیچ تلاشی نیست که بی نتیجه بماند و خدا به همه چیز آگاه است.
- هم کتاب هایی که منبع اصلی رشته ام بودند را خواندم ، هم از کتابهای کمک آموزشی موسسه مدرسان شریف استفاده کردم . برای هر عنوان درسی کتاب های زیادی وجود دارد که باید خوانده شود اما با توجه به فرصت محدود داوطلب باید کتاب ها و مطالبی که مهم تر هستند را مطالعه کند و در این زمینه کتاب های موسسه مدرسان شریف کمک زیادی به من کردند. چون از ترکیب چندین منبع استفاده می کنند.
- آیا در کلاس های کنکور و آزمون های آزمایشی موسسات مختلف شرکت داشتید ؟ این آزمون ها تا چه حد در موفقیت شما تاثیر داشته اند؟
 - هیچ کلاس کنکوری شرکت نکردم. برای محک زدن خودم در آزمون های موسسه مدرسان شریف شرکت کردم. به نظرم این آزمون ها خوب بودند و رتبه هایی که اعلام می شد به رتبه کنکور نزدیک بود.
- برای خودتان برنامه ریزی خاصی داشتید؟ توانستید به آن عمل کنید؟
 - مسلما برای موفقیت برنامه ریزی لازم است و کار بدون برنامه قطعا نتیجه درستی نخواهد داشت . اما مهم تر از برنامه ریزی بحث عمل کردن به آن است و اگر برنامه صرفا روی کاغذ باشد هیچ فایده ای ندارد . فرد باید برای برنامه ریزی که انجام می دهد اعتقاد داشته باشد و طوری برای خود برنامه ریزی کند که واقعی و مطابق حالات و روحیات خودش باشد.
- با توجه به این که قبلا هم در دانشگاه الزهرا دانشجوی بودید چرا دوباره این جا را انتخاب

نگاهی به وضع نظام آموزش و پرورش ایران

• فاطمه سلیمانی

• دانشجوی کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی

که در فضای آموزشی تحصیل و یا اشتغال دارند نظام آموزشی ایران دچار فقر مدیریت است و مدیران فاقد تخصص لازم فقط به تشریفاتی کردن برنامه بدون ایجاد تحول در فضای درسی و تحصیلی پرداختند. مدیران آموزشی کشور سیاست های درهای باز را ندارند و گوش و چشم خود را بر روی هرگونه تغییر بسته اند و انهایی هم که ندای تغییر و تحول در این فضا را سر میدهند خود نیز در چنین سیستمی بزرگ شده و تحصیل کرده سیستم بیمارگونه که به شدت تمرکز گرا است تغییرات و تحول در این سیستم نیازمند مطالعه عمیق و همه جانبه و تحت نظر افراد متخصص در حوزه تعلیم و تربیت و انجام آن به طور آزمایشی در مناطق مختلف توجه به نقش ابعاد مختلف در ایران و تاثیر گذاری آنها بر آموزش است همچنین تغییر در حوزه تعلیم و تربیت نیازمند سال های پیاپی است تا بتوان به آن نتیجه مطلوب خود دست یابد و نتیجه بازده آن را در بلند مدت شاهد خواهیم بود به امید آنکه ایران در سال های نه چندان دور با نیروهای متخصص در حوزه تعلیم و تربیت بتواند جایگاه شایسته خود را در زمینه تعلیم و تربیت در بین الملل پیدا نماید.

ایران با فرهنگ هزارساله اما تهی از آموزش شاید نگاه ظالمانه ای باشد. اما واقعیتی محض است اینکه دختران و پسران ما در فضایی نه در قالب مدرسه بلکه بیشتر شبیه واحد مسکونی تحصیل می کنند اینکه همچنان باید شاهد شیفتی بودن مدارس بود. و یا دانش آموزان ما در اواسط اسفند بوی پیک نوروزی به مشامشان میرسد و تکالیف شب همان ۱۰۰ بار از روی درس دهم نوشتن است و تا هنگامی که در دوره متوسطه بچه های تیزهوش به اجبار مدرسه. خانواده و یا جامعه باید وارد رشته ریاضی و تجربی شوند و به قول جامعه بچه های کم حافظه تر وارد رشته های فنی و حرفه ای می شوند. و جالبتر آنکه چندسال بعد همان دانش آموز تیزهوش جامعه باید وردستی استاد کار ماهر به قول معلم ضعیف تحصیلی را بکند. و تاجایی که حافظه و نمره در نظام آموزشی ایران یکه تازی میکنند درها را بر روی خلاقیت و شایسته سالاری بسته اند و نمیتوان انتظار تحولی عظیم در فضای آموزشی کشور داشت تغییرات مداوم قانون های آموزشی آن هم به صورت تقلید صرف و یا بدون داشتن پشتوانه علمی و یا انجام ندادن آن به طور آزمایشی سبب سردرگمی بسیاری از افراد شده

فراخوان همکاری با فصلنامه

علمی - فرهنگی

پل

نشریه پل، نشریه رشته مدیریت آموزشی دانشگاه الزهرا (س) از کلیه دانشجویان که دغدغه ی تعلیم و تربیت دارند دعوت می نماید تا آثار خود را به همراه مشخصات (نام ، نام خانوادگی ، مقطع تحصیلی ، دانشگاه محل تحصیل) در موضوعات ذیل از طریق پست الکترونیک به نشانی آدرس های e.farmahini69@gmail.com و f.darvishi1373@yahoo.com ارسال نمایند.

- مقاله های علمی - پژوهشی
- معرفی کتاب های مدیریت
- معرفی اساتید برجسته مدیریتی
- معرفی وب سایت های مدیریتی
- اخبار مدیریتی
- طنز های انتقادی
- مطالب مناسبی
- گزارش سمینار، سخنرانی و همایش های مربوط به مدیریت
- صفحه آرای نشریه
- عکاسی برای نشریه